

Oslo, 11. oktober 2016

## Statsbudsjettet 2017: Kapitler fordelt til Justiskomiteen

Actis – Rusfeltets samarbeidsorgan er en samfunnspåvirker innenfor ruspolitikk, og et samarbeidsorgan for frivillige organisasjoner på rusfeltet. Actis har 30 medlemsorganisasjoner og jobber for å redusere skadene ved bruk av alkohol, narkotika og pengespill.

### Kapittel 430 Kriminalomsorgen

En ny rapport fra Seraf viser at 65 prosent av de innsatte i norske fengsler har erfaring med narkotika. Hele 35 prosent har brukt narkotika mens de har vært i fengsel. Tidligere undersøkelser viser at risikoen for overdosedød blant narkotikamisbrukere var nesten ti ganger høyere de første to ukene etter løslatelse. Skal vi lykkes med å redusere overdosedødsfall og hjelpe flere med å lykkes med et nytt liv etter soning, må innsatsen for rusomsorg i fengslene og i overgangene til et bedre liv etterpå styrkes.

I forslag til statsbudsjett for 2017 legger regjeringen opp til satsing på å utvide etablerte nye stifinnerenheter for rusbehandling i fengslene (12 millioner kroner) og styrking av fengselshelsetjenesten (10 millioner kroner). Det er viktige prioriteringer. Men vi mener noen områder bør styrkes ytterligere:

1. Det må opprettes **rusmestringsenheter i alle fengsler** og bemanningen på disse må styrkes.
2. Det bør legges bedre til rette for **økt bruk av § 12**, soning i behandlingsinstitusjon, for eksempel gjennom øremerkede midler til kjøp av institusjonsplasser.
3. Det bør **satses enda mer på straffegjennomføring i samfunnet**, som narkotikaprogram med domstolskontroll (ND), elektronisk kontroll (EK) eller samfunnsstraff. For ND bør målgruppen utvides fra dagens ordning der den kun omfatter tunge rusbrukere.
4. Det bør legges til rette for **brukermedvirkning**, brukerstyrte organisasjoner og -tiltak og selvhjelpsgrupper både under soning og når innsatte skal tilbake etter endt soning. I denne sammenheng ønsker Actis å be om en økning av tilskuddet til Stiftelsen Retretten. Retretten er basert på ideen om likemannsarbeid, hvor formålet er å hjelpe folk tilbake til et rusfritt liv.

Under post 70, tilskuddsordningen for frivillig virksomhet under kriminalomsorgens virkeområde, dvs. domfelte under straffegjennomføring, legger regjeringen opp til et tilskudd til Retretten på 1,028 millioner kroner.

Tilskuddet er ikke pris- og kostnadsjustert, og innebærer dermed en svekkelse av dette viktige tilbudet. Tiltaket bør heller styrkes.

5. **Hjemkommunen må kobles tidligere** og tettere på den innsatte gjennom kriminalomsorgen, slik at den innsatte ikke løslates uten at det er lagt til rette for bolig, arbeid, videre sosialfaglig hjelp og eventuell annen nødvendig oppfølging. Ettervernet må koordineres bedre. Det bør vurderes en ordning med stimuleringsmidler for kommunene.
6. Soningen må legges opp med **tilrettelagt progresjon i soningen som hensyntar rusmiddelproblematikk**, med opptrapping fra rusmestringsenhet til § 12 og soning med EK.
7. Det må satses særlig på å **reducere rusbruken i åpne fengsler**. Økt bemanning både fra kriminalomsorg, primærhelsetjeneste og styrket tilstedeværelse v/rus og psykiatri er nødvendig, ved siden av tiltak som enerom og meningsfull sysselsetting.
8. Det trengs **tettere samordning med spesialisthelsetjenestene**, slik at behov og behandlere finner hverandre. Behandling av rusproblemer er en viktig del av tilbakeføringsarbeidet som gjøres i fengslene. Stifinner-prosjektene bør derfor styrkes utover det regjeringen legger opp til.
9. **Samarbeidet mellom kriminalomsorgen og andre etater som helsetjenesten, sosialtjenesten og Nav må styrkes** slik at innsatte rusmiddelavhengige kan få den hjelpen de har behov for. Dette er særlig viktig i forbindelse med løslatelse. For tidligere eller aktive narkotikabrukere er det særlig viktig å planlegge løslatelsen og skaffe bolig, aktivitet som skolegang eller arbeid og behandling i den vanskelige overgangen fra fengsel til frihet. Kriminalomsorgen bør derfor styrkes, med særlig oppdrag om å sikre oppfølging etter løslatelse.
10. **Innsatte som er på LAR må få oppfølging** slik at fengselsoppholdet også er en del av rehabiliteringen, ikke bare medisinerings. Fengselshelsetjenesten bør derfor styrkes utover de 10 millionene som regjeringen har lagt inn.

Mina Gerhardsen  
Generalsekretær, Actis